

Повремено се у нашим медијима, са извесним паузама, али континуирано, појави текст или емисија - анализа о правима жена у Србији, тј кршењу истих на сваком кораку – на послу, у породици, у политичком животу. Износе се статистички подаци о мањим зарадама жена од мушкараца за исте послове, сексуалном узнемиравању на послу, мобингу, насиљу у породици, отказима, уценама, раду на црно, малој заступљености у политичком животу и руководећим местима. Затим се то пореди са земљама у региону и чланицама ЕУ, са констатацијом да је ситуација слична, ако не и гора код суседа, али и у Италији, Грчкој, Румунији, док се законска права жена традиционално више поштују у економски стабилним земљама ЕУ. То наравно није нова тема, њоме се професионално баве годинама, ако не и деценијама многи борци за људска и мањинска права (по неком критеријуму савременог друштва жене спадају у ту групу мањинских, значи а priori дискриминисаних друштвених група као што су националне мањине, лгбт популација, особе са инвалидитетом итд) и њихови закључци о положају жене у Србији данас су неспорни. Па чему онда овај увод, налик извештају неке НВО или Владине агенције? Шта ту није јасно?

Прво, упадљиво је да се о томе углавном прича и дебатује нашироко, пожртвовани (и плаћени) активисти се вајкају како њихови предлози остају без одјека на местима где се одлучује итд. И то је углавном тачно, мада неких промена има, као мрежа сигурних женских кућа на пример, али то је тек кап у мору, али и доказ да нешто може да се уради, ако су они који се тиме баве спремни да пређу са речи на дела. Код других пак све остаје на оцени и анализи стања, а за своју неспремност да се конкретно засучу рукави, најкомфорније је оптужити апстрактну администрацију и даље удобно живети од пројеката, анализа и предлога измена стања, и повремено се мало појавити у медијима.

Међутим, оно што се не може прочитати ни између редова свих тих излагања, јер нико се тиме и не бави, јесте да скоро све што је наведено као доказ бедног и неправног положаја жена у Србији, на сваком месту и на сваком кораку, потпуно применљиво на бедан и понижавајући положај огромног броја мушкараца у Србији, изузимајући мали проценат политичара, тајкуна, бизнисмена и руководиоца, те ретке успешне и богате спортисте, уметнике и научнике. Просечан Србин мушког рода је можда најугроженија категорија у данашњој Србији, и док ово пишем свесна сам да ће се побунити политички

коректни (и добро плаћени) борци за људска и мањинска права. Јер то је онај стереотипни припадник већинског народа, привилегованог пола, хетеросексуалан, често патријархалних назора (макар у подсвести), отац породице, војник ако се мора, декларативни мачо, без промила шансе да уђе у било коју мањинску, самим тим и дискриминисану групу, те самим тим стекне (не дај Боже!) неку привилегију, заштиту или подршку многобројних професионалаца из те области.

Како то? Па лепо, ако на пример жена добије отказ, из било ког разлога, може у евентуалном спору са послодавцем да заигра на карту да је то зато што је жена, значи дискриминисана је, сексуално узнемиравана или изложена мобингу због свог пола. Наравно да ће тешко нешто урадити и доказати, код нас су послодавци заштићени у том случају као белоглави супови, али можда и успе ако обезбеди подршку и логистику неке НВО из те области, те вреди покушати са тим јединим расположивим аргументом. Других нема, јер дипломе ништа не значе, као ни стручност, резултати рада, искуство, богат CV, чист досије, а ако је рођена у Србији и припадница је већинског народа – то може само да одмогне.

Шта у истом случају може да уради просечан српски мушкарац без моћних пријатеља или рођака? Ништа, и коначно ништа... Може да проба нешто по судовима ако је довољно докон и спреман да плаћа огромне таксе за (не)известан исход, ни по једном основу не може да се обрати активистима за људска права, може само да доживи да га хладно избаце онако знојавог и разбарушеног из климатизованих канцеларија у центру града. Просечан Србин, традиционално васпитан, поштен по опредељењу, без неких изузетних талената и великих амбиција, са једноставним жељама и потребама, спреман да целог живота ради и заради за себе и породицу, највећа је жртва транзиције на наш начин, али не само на наш. Слична је ситуација у већини пост-комунистичких земаља, али донекле и у западним демократијама, где позитивни закони (углавном оправдано) штите првенствено права оних које закон сматра слабијим, самим тим потенцијално дискриминисаним (мањине, децу, жене, хомосексуалце), али о правима оних који чине већину нико и не размишља. Он овде често ради на црно, ако је и којим чудом запослен, фирма му не уплаћује доприносе ни социјално (криза је, нема се, хвала Богу те добијаш плату, мало касни, али дође, шапуће он сам себи). У сталном страху од претећег отказа пристаје без поговора, без геста мрштења на прековремени (наравно неплаћени) рад, ради и суботом и недељом и празником ако газда то тражи, ћутке подноси честа вербална шиканирања од надређених, приговоре да је неспособан, нерадник, да има хиљаде таквих који би то радили боље од њега за пола плате, али ето, држе га ту, јер нису нељуди да га избаце на улицу...

Нема земље за мушкарца

Пише: Маја Радонић
четвртак, 24 мај 2012 20:03

